

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

İş Sağlığı ve Güvenliği

Ders 5. İş Kazaları

Kaza ve İş Kazası: Tanım

- **Kaza;** tasarlanamayan, öngörülemeyen, beklenmedik anda meydana gelen ve çevresine hemen ya da sonradan zarar verme nitelikleri bulunan olaydır.

İş Kazası Tanımı

Aşağıdaki hal ve durumlardan birinde meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen özüre uğratan olaydır.

- A) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,**
- B) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle, sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle,**
- C) Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,**
- D) Emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,**
- E) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş gelişi sırasında,**

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Madde 13

İş Kazası Tanımı:

(5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 13. Maddesine göre)

- **Bir olayın iş kazası olabilmesi için 3 şart vardır.**
- **Bunlar;**
 - 1- İş ile ilgili olması,
 - 2- İşyerinde veya Yasada sıralanan yerlerin birinde meydana gelmesi,
 - 3-Kişiyi hemen veya sonradan bedenen veya ruhsal olarak hasara uğratması gerekmektedir.

İş Kazası tanımı

(ILO ve WHO tanımları)

İş kazası bazı uluslararası kuruluşlar tarafından şu şekilde tanımlanmıştır.

Uluslar Arası Çalışma Örgütü(ILO)'ne göre iş kazası belirli bir zarara ya da yaralanmaya neden olan beklenmeyen ve önceden planlanmamış bir olaydır.

Dünya Sağlık Örgütü -WHO'ne göre iş kazası önceden planlanmamış, çoğu kez kişisel yaralanmalara, makinaların, araç ve gereçlerin zarara uğramasına, üretimin bir süre durmasına yol açan bir olaydır.

İş Kazası Sayılma

Bir olayın iş kazası olarak nitelenebilmesi için; **işçinin olay anında hemen bir zarara uğraması şart değildir.** Sonradan ortaya çıkan bedeni veya ruhi rahatsızlıkların kazaya bağlı olduğu **doktor raporu ile tespit edilirse**, üzerinden zaman geçse dahi, bu kaza da **iş kazası** olarak değerlendirilir.

İş kazası geçiren **işçi sigortasız çalıştırılıyor olsa** da bağlı bulunulan **S.G.Kurumu'na yapılan bir başvuru ile** sigortalı işçilerin yararlandığı bütün haklardan faydalanabilir.

Kaza Çeşitleri

1. Ucuz atlatılan kaza

Sonucunda ölümle, maluliyet ya da sürekli veya geçici iş görememezlikle sonuçlanmayan kazalardır.

2. İlk yardımla sonuçlanan kazalar

İlk yardımla geçirilen küçük kazalar

3. Kayıp günle sonuçlanan iş kazaları

ILO ölçütlerine göre 3 iş gününden fazla iş kaybına neden olan kazalardır.

Kazaları doğuran nedenler 1/3

Güvensiz ve yanlış hareketler (insan)

Uyarılara uymadan sorumsuz çalışma

Yanlış alet kullanımı

Güvensiz yükleme

Güvenliği önemsememek

Kişisel koruyucu kullanmamak

Güvensiz koşullar (Ortam)

Koruyucusuz ortam

Yetersiz aydınlatma

Yetersiz havalandırma

Düzensiz ve bakımsız ortam

Ergonomik olmayan makine

Kazaları doğuran nedenler 2/3

İnsan Kaynaklı Güvensiz Davranışlar

- Çalışma şartlarındaki risklerden haberdar olmamak ve bu nedenle tehlikeye kayıtsız kalmak
- Kişisel koruyucuların kullanımı ve önemi yönünde bilgi sahibi olmamak
- Makine koruyucuları yönünde bilgi sahibi olmamak
- Mesleki deneyime sahip olmamak
- Heyecanlı veya aceleci olmak
- Sağlık yönünden yetersiz olmak
- Alışkanlık veya bağımlılık
- Fizyolojik veya kronik yorgunluk vb.

Kazaları doğuran nedenler 3/3

Çevre ve Makine-Ekipmanların temsil ettiği
güvensiz koşullar

Kesme, bükme gibi işlemler gerektiren ve bıçak, testere gibi keskin aletlerle yapılan işler,

Presleme veya sıkıştırma gibi işlemleri gerektiren ve genellikle pres, mengene gibi biçimlendirme aletleriyle gerçekleştirilen işler,

Potansiyel enerjinin kinetik enerjiye dönüştüğü durumlar (örneğin, herhangi bir şeyin işçiye çarpması ya da işçi üzerine düşmesi),

Sıcak ve soğuk, elektrik akımı, ses, ışık, radyasyon ve vibrasyon,

Toksik ve korozyif maddeler,

Ağır yük kaldırma gibi işlemler nedeniyle vücudu yoğun stres altına sokan işler,

Şiddete maruz kalma korkusu gibi psikolojik stresler vb. olarak sıralayabiliriz.

Kazaları Kazalarının Sınıflandırılması

1. Yaralanmaların Ağırlığına göre:
2. Yaralanmaların Ağırlığına göre:
3. Kazanın cinsine göre:

Kazaları Kazalarının Sınıflandırılması

İş kazaları, olayın meydana gelme şekline, oluşan zararın niteliğine, kaza olayının sonuçlarına bağlı olarak değişik şekillerde sınıflandırılmaktadır.

✓ Yaralanmanın Ağırlığına Göre :

- Bir günden fazla işten uzaklaşmaya neden olmayacak ve tedavi gerektirmeyen kazalar,
- Bir günden fazla işten uzaklaşmayı gerektiren kazalar,
- Sürekli iş göremezliğe neden olan kazalar,
- Ölüm ile sonuçlanan kazalar.

Kazaları Kazalarının Sınıflandırılması

✓ Yaralanmanın Cinsine Göre :

- Kafa yaralanmaları (baş, göz, yüz vb.),
- Boyun, omurga yaralanmaları,
- Göğüs kafesi ve solunum organları yaralanmaları,
- Kalça, diz kapağı, uyluk kemiği yaralanmaları,
- Omuz, üst kol, dirsek yaralanmaları,
- Ön kol, el bileği, el içi, parmak yaralanmaları,
- Diz kapağı, baldır, ayak yaralanmaları,
- İç organ yaralanmaları,
- Ruhsal ve sinirsel tahribat yapan kazalar.

Kazaları Kazalarının Sınıflandırılması

✓ Kazanın Cinsine Göre :

- Düşme, incinme,
- Parça, malzeme düşmesi,
- Göze yabancı cisim kaçması,
- Yanma,
- Makinalardan olan kazalar,
- El aletlerinden olan kazalar,
- Elektrik kazaları
- Ezilme, sıkışma,
- Patlamalar,
- Zararlı ve tehlikeli maddelere değme sonucu oluşan kazalar.

Heinrich Prensipleri – 1/3

- 1930'ların ABD'li iş güvenliği öncüsü olarak literatüre geçen Herbert W. Heinrich yaptığı çalışmalarla aşağıdaki 10 kuramı belirlemiştir.

1. İSG'nin asıl çalışma alanı “Tehlikeli durum” ve “Tehlikeli davranış”ın ortadan kaldırılmasına yönelik olmalıdır.

2. Kazalar ağırlıklı olarak

- %88 → Tehlikeli davranışlardan
- %10 → Tehlikeli durumlardan
- %2 → Kaçınılmaz sebeplerden kaynaklanmaktadır.

3. Kaza sonucu meydana gelecek zararın büyüklüğü önceden kestirilemez.

Heinrich Prensipleri – 2/3

4. Ağır yaralanma veya ölümlerle neticelenen her kazanın temelinde

- 29 Hafif yaralanma
- 300 Yaralanmasız olay vardır

5. Tehlikeli davranışların nedenleri:

- Şahsi kusurlar (Dikkatsizlik, laubalilik, umursamazlık gibi)
- Eğitim yetersizliği (Bilgi,ustalık, alışkanlık)
- Fiziki yetersizlik (Bünyenin yapılan işe uygun olmaması)
- Uygunsuz mekanik şartlar ve fiziki çevre

6. Kazalardan korunmak için:

- Mühendislik ve yenileştirme
- Eğitim
- Ergonomi kurallarından yararlanma,
- Teşvik tedbirleri (ödül) uygulama
- Disiplin tedbirlerini uygulama çalışmalarının yapılması gerekir

Heinrich Prensipleri – 3/3

7. Kazalardan korunma yöntemleri ile üretim, maliyet, kalite kontrolü metotları benzerlik ve paralellik arz eder.

8. İş Güvenliği çalışmalarına işletmenin **üst düzey yöneticiler de** katılmalı ve sorumluluğa ortak olmalıdır.

9. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği konusunda **formen ve ustabaşı** gibi ilk kademe yöneticileri çok önemlidir.

10. İş güvenliği çalışmalarına birinci derecede **insani duygular** yön vermelidir ancak iş güvenliği önlemlerinin:

1-Üretimin artması,

2-Masrafların azaltılması,

sonucu **maliyetlerin düşmesine** yardımcı olduğu unutulmamalıdır.

İş kazalarının etkileri ve maliyeti

İş gören açısından

Yaralanmalar

Geçici iş göremezlik

Sürekli iş göremezlik (Maluliyet)

Ölüm

İşveren açısından

Makine, malzeme, ürün kaybı

Verim kaybı

Maliyet artışı

Manevi acı

İş kazalarının etkileri

YILLAR	İŞ KAZASI	ÖLÜM
1988	171.769	1.163
1989	159.463	1.150
1990	155.857	1.292
1991	130.464	1.189
1992	139.464	1.583
1993	109.563	1.064
1994	92.087	1.034
1995	87.960	798
1996	86.807	1.296
1997	98.318	1.473
1998	91.895	1.252
1999	77.955	1.333
2000	74.847	1.173
2001	72.367	1.008

Kaynak : SSK İstatistik Yıllıkları

İş kazalarının Maliyeti – 1/3

- **Doğrudan Kayıplar**

- Kaza anında yapılan ilk yardım masrafları,
- Kazalıya ödenen geçici ve sürekli iş göremezlik ödenekleri,
- Gerekli dinlenme süreleri için ödenen ücretin üçte ikisi,
- Kazalıya ya da ailesine ödenen tazminatlar,
- Mahkeme giderleri,
- Ölümlü kazalarda uygulanacak cezai hükümlerin bedelleri.

İş kazalarının Maliyeti – 2/3

- **Dolaylı Kayıplar**

- **İş Gücü Kaybı**

- Kazalının çalışmaması nedeniyle,
 - Kazalıya yapılan ilk yardım nedeniyle,
 - Kazalının işyeri arkadaşlarının verdikleri aralar nedeniyle,
 - Usta ve yöneticilerin kazayı incelemek için kaybettikleri zaman nedeniyle,
 - Yaralı işçinin üzerindeki işi yeniden düzene koyması nedeniyle,
 - Yasal işlemler için kaybettikleri zaman nedeniyle.

- **Üretim Kaybı**

- Kaza sırasında üretime ara verilmesi nedeniyle,
 - Üretimin aksaması nedeniyle iş akım ve programındaki aksamalar,
 - Makinelerin durması yada hasara uğraması nedeniyle,
 - Malzeme ve hammaddenin zarara uğraması nedeniyle,
 - Kazaya uğrayan işçinin işe dönmesi halinde verimdeki düşmeler nedeniyle.

İş kazalarının Maliyeti – 3/3

- **Diğer dolaylı kayıplar:**

- Siparişlerin Zamanında Karşılanamamasından Doğan Kayıplar

- Firmanın şöhret kaybı,
 - Geç teslim nedeniyle ödenen para cezaları,
 - Erken teslim halinde alınabilecek primden kayıplar.

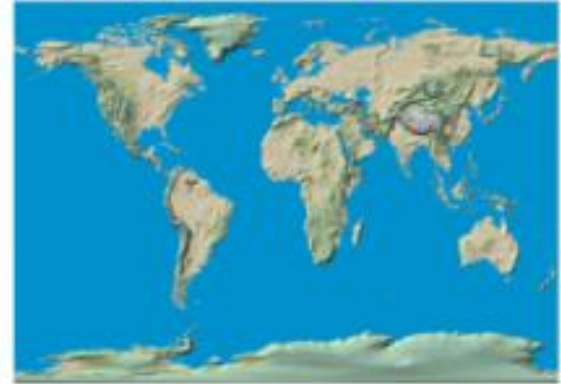
- Üst Makam ve Hükümetçe Yapılan Soruşturma Masrafları

Ulusal Ekonomiye etkileri

❑ Ülke Ekonomisi Açısından :

İş kazaları sonucu ortaya çıkan iş günü ve iş gücü ile verimlilik kayıpları bütün dünyada önemli boyutlara ulaşmış durumdadır.

Yapılan araştırmalar bir ülkedeki iş kazalarının o ülkenin Gayrisafi Mili Hasıla'sının (GSMH) % 2 ile 5'i arasında maliyete neden olduğunu ortaya koymuştur.

Ulusal Ekonomiye etkileri

ÇEŞİTLİ ÜLKELERDE İŞ KAZALARI SONUCU KAYIP İŞ GÜNLERİ	
ÜLKELER	KAYIP İŞ GÜNLERİ
ABD	42.982.700
İspanya	22.573.400
Kenya	5.068
Tunus	364.942
Zimbabve	187.291
Khaiti	147.727
Macaristan	3.067.800
TÜRKİYE	2.290.570

Kaynak : ILO İstatistik Yıllığı

İş Kazası ve Meslek Hastalıkları ile ilgili İstatistikler

Uluslararası
Çalışma
Örgütü

ILO VERİLERİNE GÖRE :
DÜNYADA HER YIL
270 MİLYONDAN FAZLA
İŞ KAZASI
MEYDANA GELMEKTE,
160 MİLYON İŞÇİ YAPTIĞI
İŞ NEDENİYLE HASTALANMAKTA
1.825.000 İŞÇİ DE
MESLEK HASTALIKLARI
YA DA İŞ KAZALARI SONUCUNDA
ÖLMEKTEDİR.

Türkiye’de İş Kazası ile ilgili İstatistikler

Türkiye’de İş Kazası ile ilgili İstatistikler

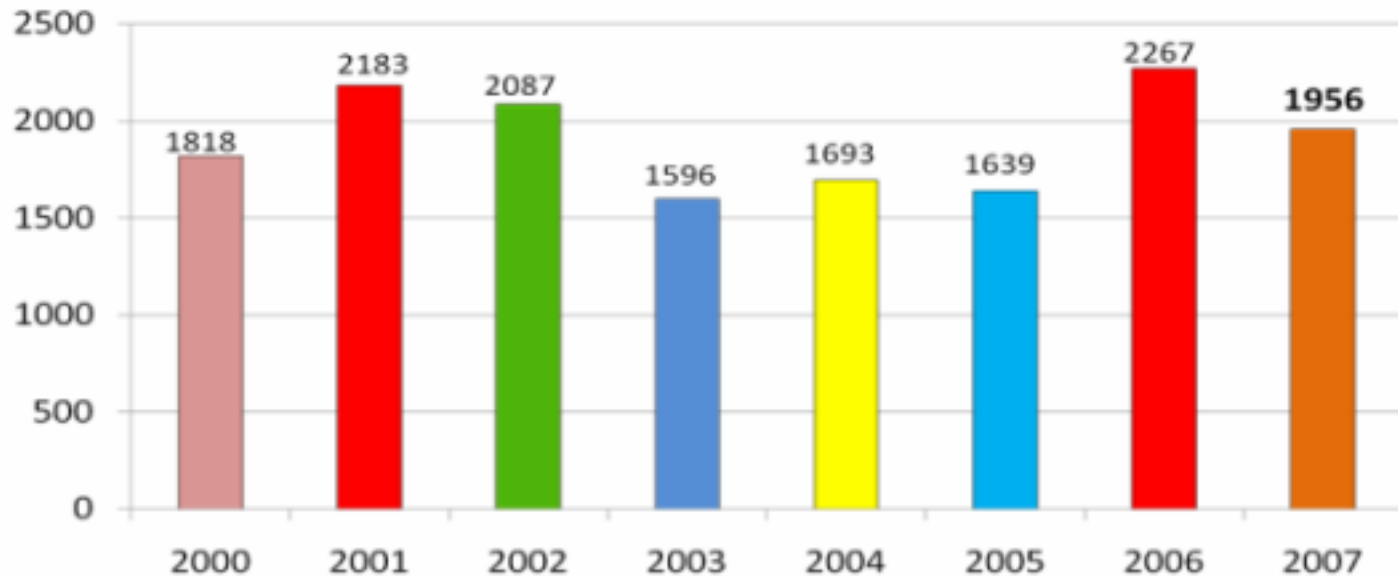
İSTATİSTİKLERİ

Türkiye’de İş Kazası ile ilgili İstatistikler

SÜREKLİ İŞ GÖREMEZLİK SAYILARI

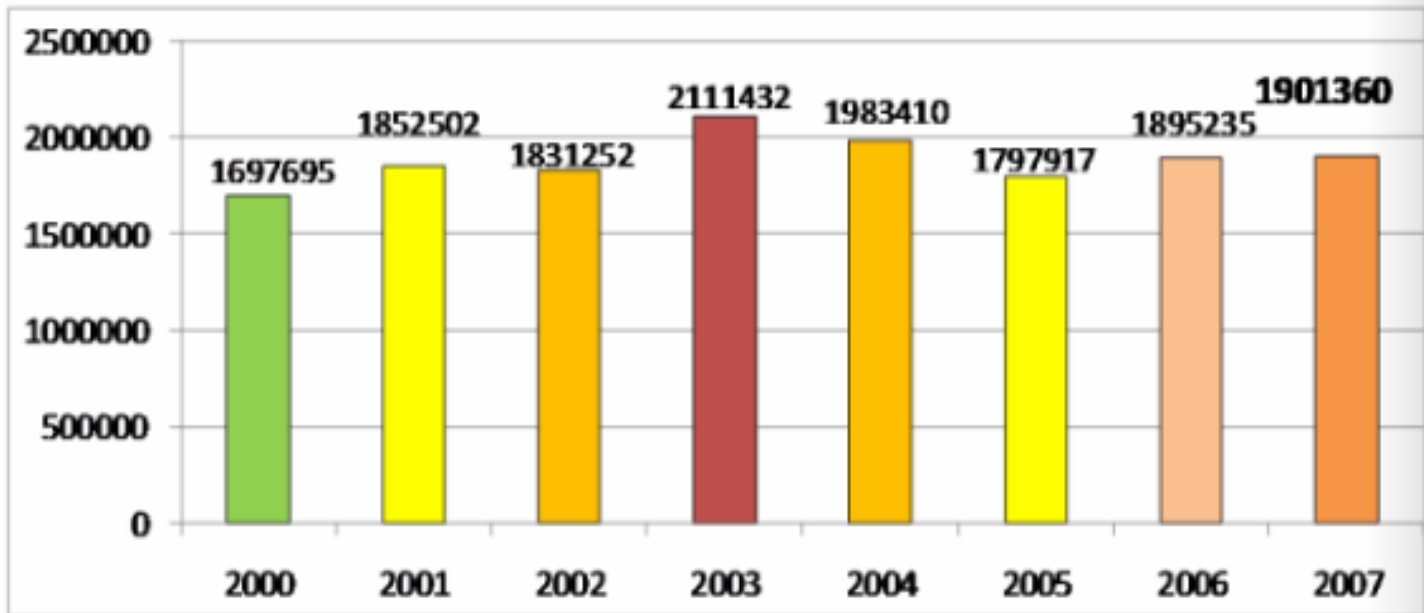

İSTATİSTİKLERİ

Türkiye’de İş Kazası ile ilgili İstatistikler

İŞ GÜNÜ KAYIPLARI

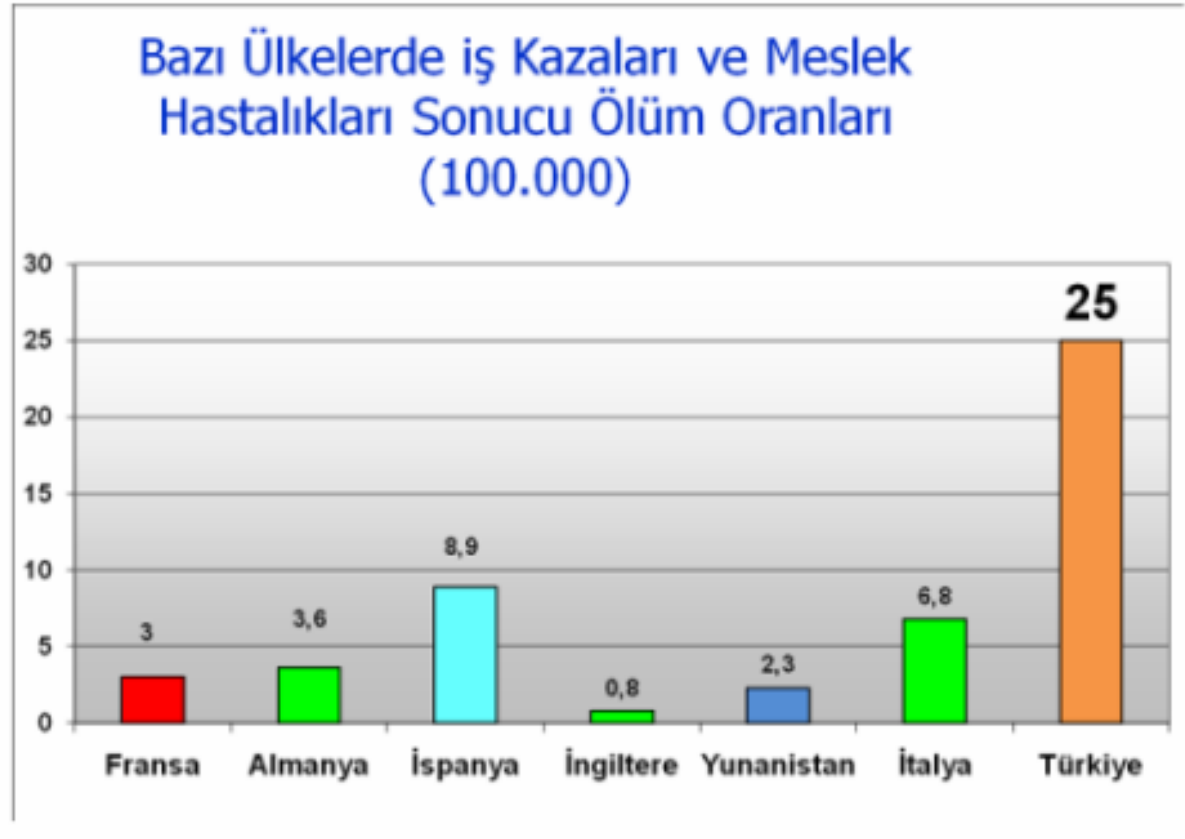

İSTATİSTİKLERİ

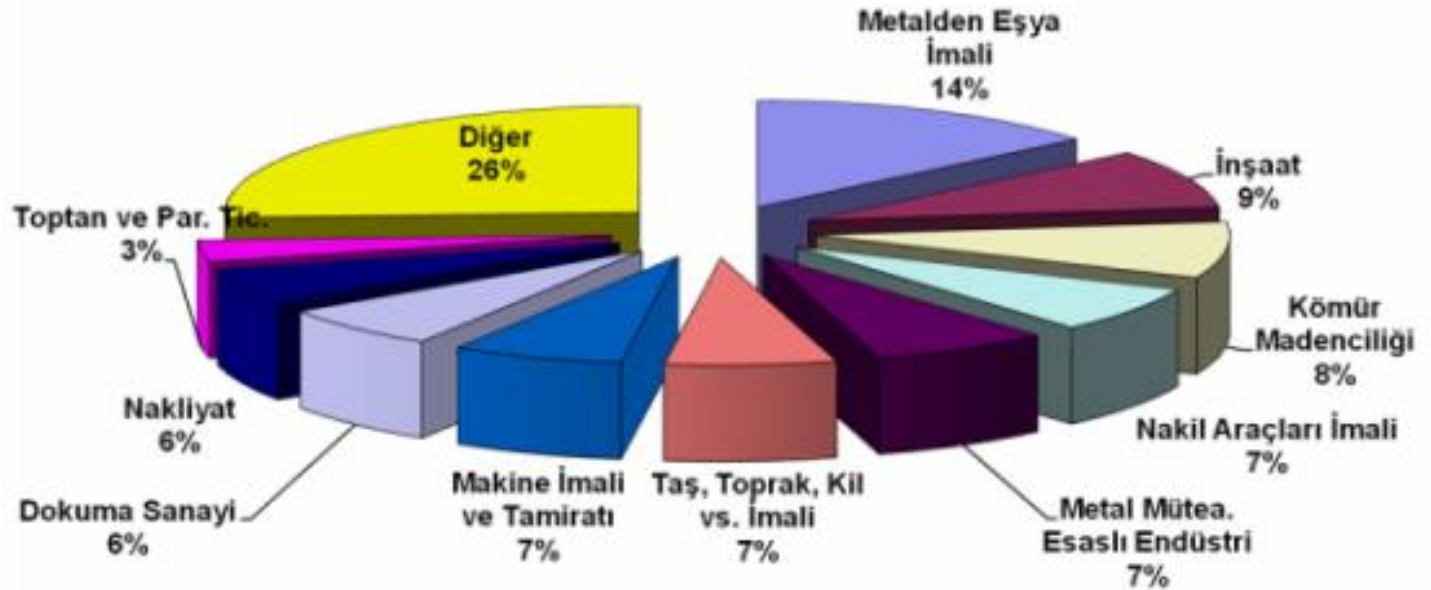
Türkiye’de İş Kazası ile ilgili İstatistikler

**Türkiye
ölümlü
iş kazaları
çokluğu
bakımından
imalat
sanayinde
dünyada
üçüncü,
inşaat
sektöründe
Avrupa’da
birinci
sıradadır.**

Türkiye’de İş Kazası ile ilgili İstatistikler

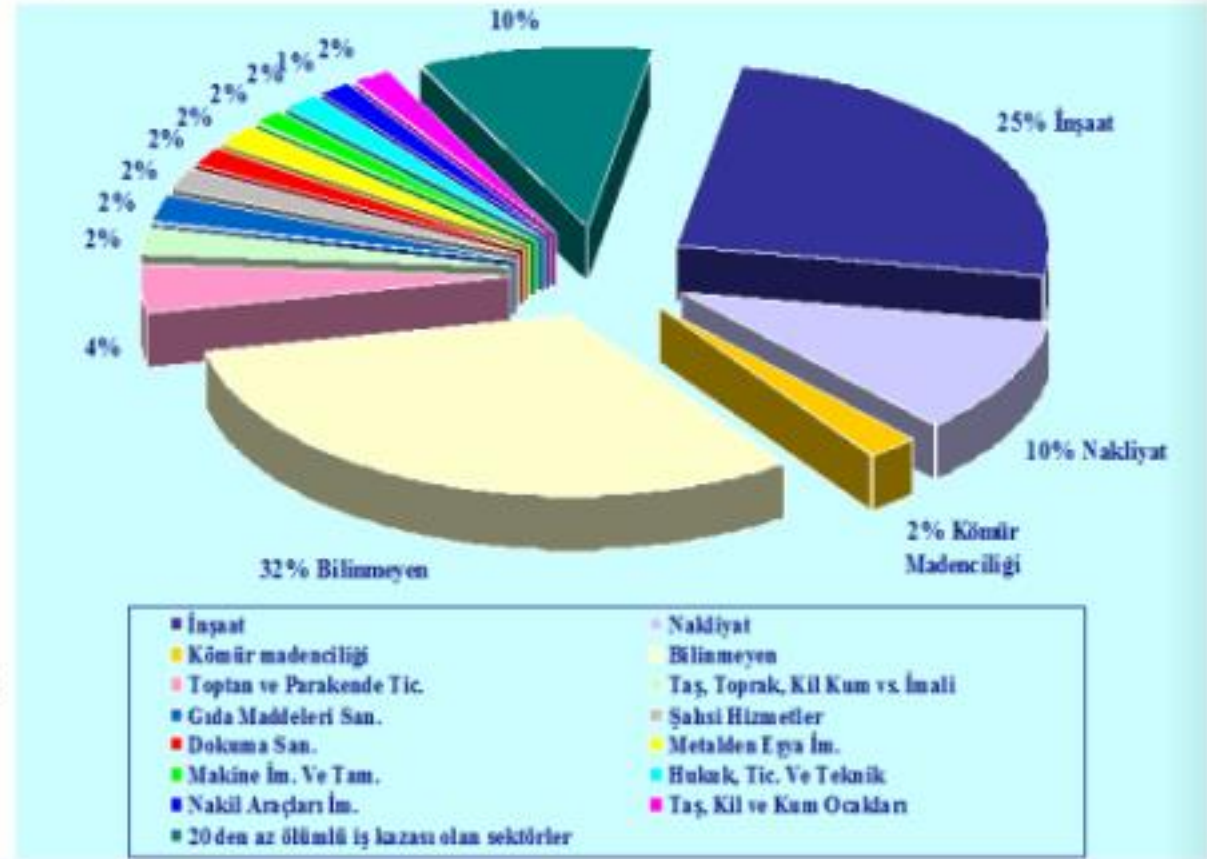
İş Kazalarının Sektörlere Göre Dağılımı (% , 2006)

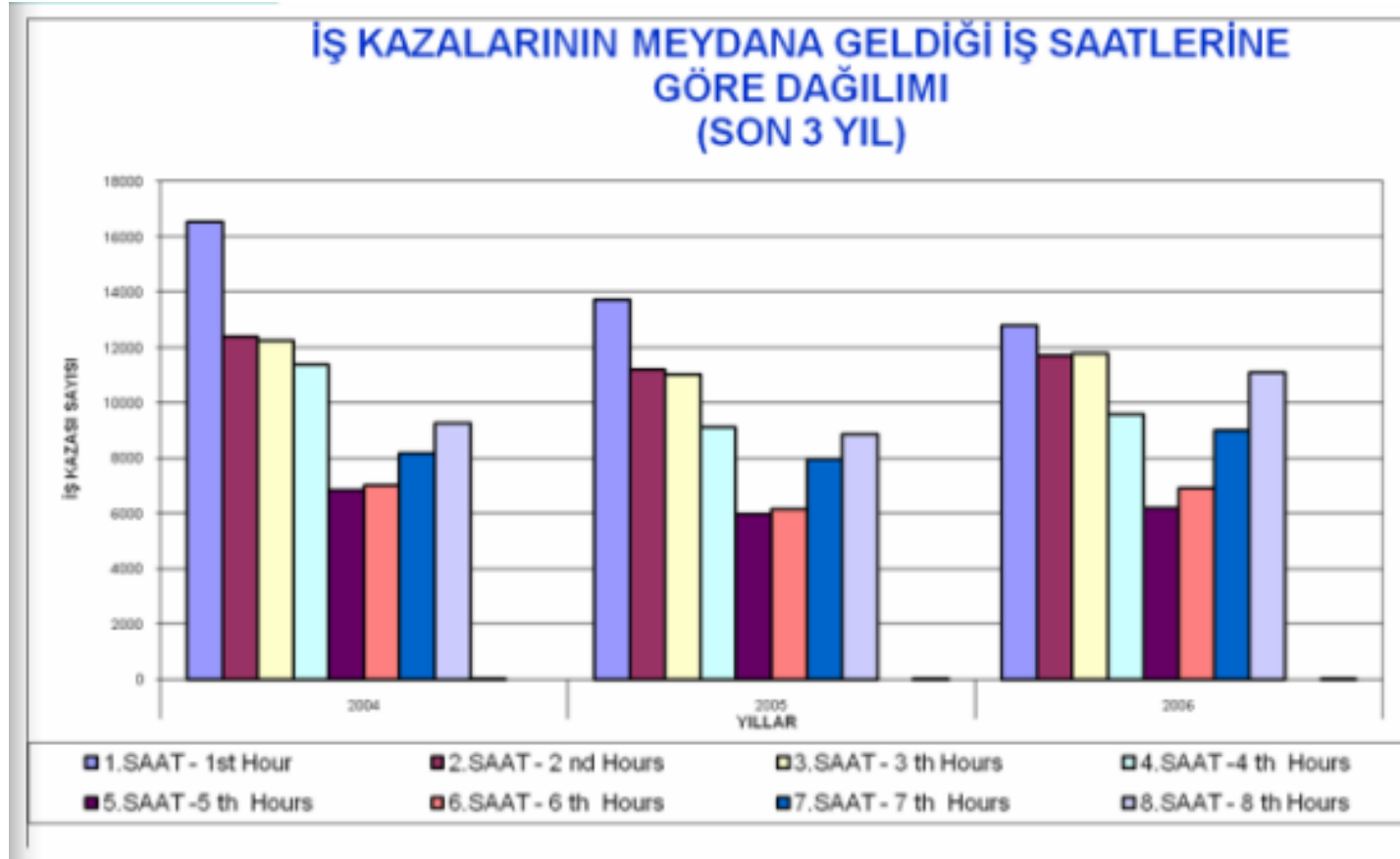
Türkiye’de İş Kazası ile ilgili İstatistikler

Ülkemizde
ölümlü
iş kazası
en çok
inşaat
sektöründe
meydana
gelmektedir.

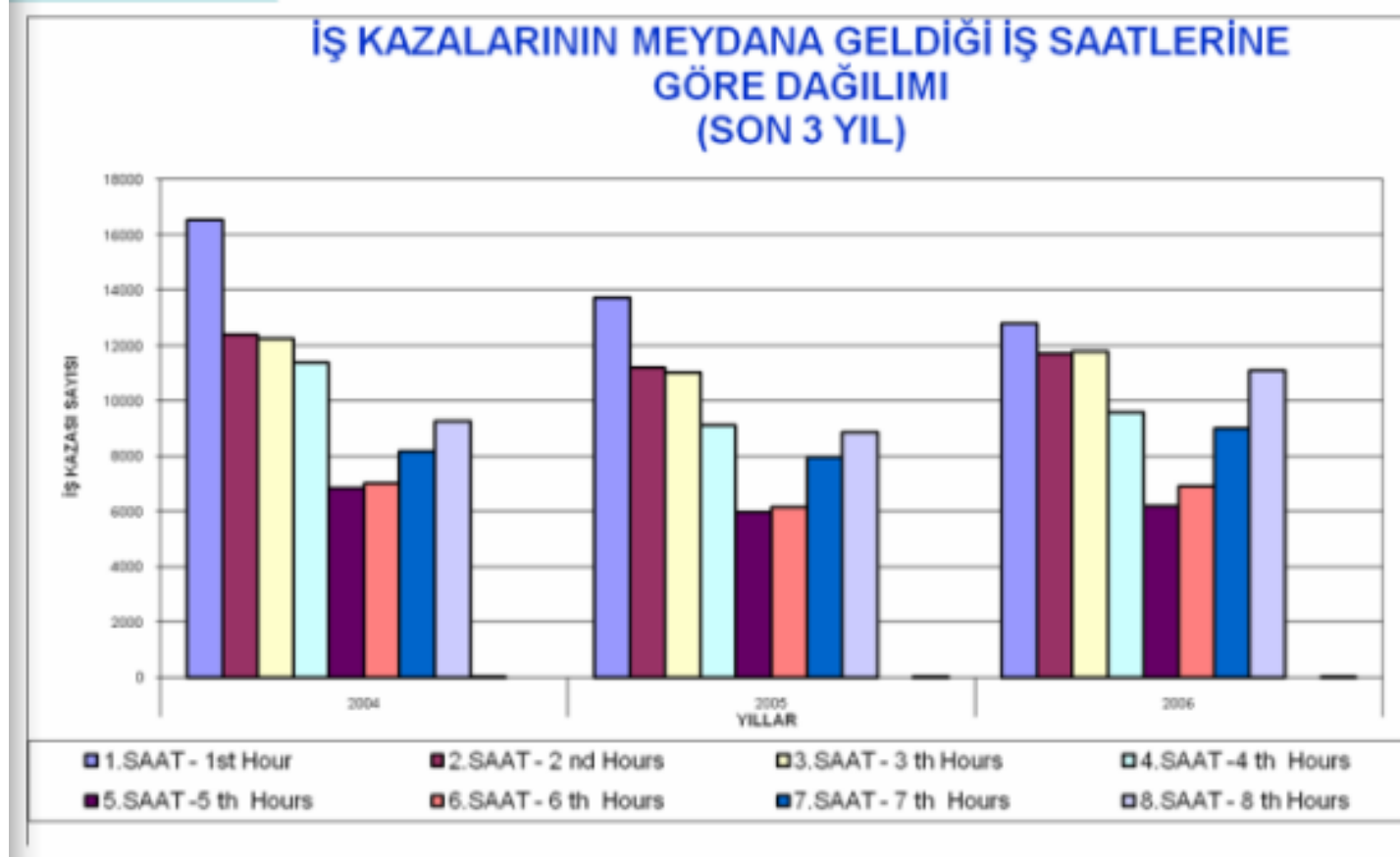
İŞ KAZASI SONUCU ÖLÜMLERİN SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIMI

Türkiye’de İş Kazası ile ilgili İstatistikler

Türkiye’de İş Kazası ile ilgili İstatistikler

İş Kazalarının Önlenmesinde Alınacak Tedbirler

- **Emniyetsiz durumları ortadan kaldırmak:** Kullanılan araç gereç ve malzemenin kontrol edilerek güvenli kullanımını sağlamak
- **Emniyetsiz davranışları önlemek:** Kişilerin kültür düzeyleri yaptığı iş hakkındaki bilgi becerisi, psikolojik, sosyolojik ve ekonomik durumu bu konuda etkili olmaktadır.
- **Çalışmada iyi yöntemlerin kullanılması:** Kazaların önlenmesi için işin işçiye işçinin de işe uygun hale getirilmesi ile sağlanır.
- **Otomasyona geçmek:** İş güvenliği açısından işin bilgisayar yardımıyla otomatik cihazlarda yaptırılması ile mümkündür.
- **Kişisel koruyucular kullanma:** İş kazalarını önlemek için başvurulacak en son çaredir.

KAZALARIN ÖNLENMESİ İÇİN İŞYERİNDE ALINACAK PRATİK TEDBİRLER

- 1- Çalışma ortamının bütün yönleri ile çalışanlara tanıtılması,
- 2- Ortamın fiziki şartlarının incelenmesi ve düzeltilmesi, (ısı, nem, gürültü, titreşim, ışın gibi)
- 3- Zararlı maddelerin değiştirilmesi, (zehirli,hastalık yapıcı, vb.)
- 4- Gerekli işlemlerin değiştirilmesi, (boya tiner yayan havalı tabanca yerine, havasız tabanca kullanılması)
- 5- Toz için ıslak yöntemlerin uygulanması,
- 6- Uygun havalandırma sistemi kullanılması,
- 7- İşyerinde sürekli bakım ve temizlik yapılması (bozuk makine ve araçların tamiri ve arızalı levhası asılması)
- 8- Kişisel korunma cihazları kullanılması (gözlük, maske,eldiven,baret gibi)
- 9-İşyerinde yangından korunma araç ve gereçleri bulundurulması, ilgili talimatların asılması

Kazalarla ilgili veri tabanı oluşturmak

16. Uluslararası istatistikçiler konferansında aşağıdaki iş kazası göstergelerinin hesaplanması karara bağlanmıştır.

1. Kaza sıklık Oranı (Accident Frequency Rate)

2. Kaza ağırlık oranı (Accident Severity Rate)

3. Kaza olabilirlik oranı (Accident Incidence Rate)

Kaza Sıklık oranı

- Takvim yılı içerisindeki ölümlü ve/veya ölümlü olmayan mesleki yaralanmaların toplam sayısının, aynı yıl içerisinde referans grupta yer alan işçilerin çalışma saatlerinin toplamına bölünmesi ile elde edilen değerin 1.000.000 katsayısı ile çarpılmasıyla hesaplanır.

$$\text{KSO} = (\text{Toplam Kaza Sayısı} / \text{Toplam insan çalışma saati}) * 1.000.000$$

Kaza Ağırlık oranı

- Takvim yılı içerisindeki ölümlü ve/veya ölümlü olmayan Takvim yılı içerisinde ölümlü ve/veya ölümlü olmayan mesleki yaralanmalardan dolayı toplam kayıp gün sayısının, aynı yıl içerisinde referans grupta yer alan işçilerin çalışma saatlerinin toplamına bölünmesiyle elde edilen değerin 1000 katsayısı ile çarpılmasıyla hesaplanır. Bu durumda, kaza ağırlık oranları aşağıdaki formüle göre hesaplanacaktır.

KAO= (Kazalardan dolayı toplam kayıp gün sayısı / toplam insan saat çalışma sayısı) x 1000

NOT:

- Bu oranın hesaplanması sırasında eğer ölümlü iş kazası veya sürekli iş göremezlik durumu mevcut ise, kazalardan dolayı toplam kayıp gün sayısına, her ölümlü ve/veya sürekli iş göremezlik olayı için ayrı ayrı 7500 gün eklenmesi gerekmektedir.
- Geçici iş göremezlik olaylarında, tıbbi işlemlerin süresi 1 günden daha az sürmesi durumları dikkate alınmamaktadır.

Kaza Olabilirlik oranı

- Takvim yılı içerisindeki ölümlü ve/veya ölümlü olmayan mesleki yaralanmaların toplam sayısının, aynı yıl içerisinde referans grupta yer alan işçilerin toplam sayısına bölünmesiyle elde edilen değerin 100.000 katsayısı ile çarpılmasıyla hesaplanır.

$$\text{KOO} = (\text{Mesleki yaralanmaların toplam sayısı} / \text{Referans gruptaki işçi sayısı}) \times 100.000$$

Bu oran, istatistik verilerinin elde edilmesi ve değerlendirilmesi açısından daha basit ve sade bir oranı temsil etmektedir. Oran tipleri çeşitli ülkelerde, istihdam edilen her 100.000 işçi, her 100.000 çalışan veya her 100.000 sigortalı işçi olarak dikkate alınmaktadır. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) istatistiklerinde, Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK) istatistikleri kaynaklı olarak alındığından dolayı, Türkiye için her 100.000 sigortalı işçi sayısına göre değerlendirme yapılmaktadır.

- **İş Kazalarının Bildirim Zorunluluğu**

- İş kazası olayı, **kolluk kuvvetlerine** **derhal** bildirilmelidir.
- İş kazası **SGK'na**, olayın meydana gelmesinden itibaren **3 iş günü** içinde bildirilmelidir. (SGK Mad.13)

- **İŞ KAZALARINDAN DOĞAN CEZAI VE HUKUKİ SORUMLULUKLAR**

Hukuki Sorumluluklar

İŞ KAZASI SONUCU ZARARA UĞRAYAN İŞÇİYE SSK TARAFINDAN,

- GEÇİCİ VEYA SÜREKLİ İŞ GÖREMEZLİK ÖDENEKLERİ BAĞLANIR,
- SİGORTALININ ÖLÜMÜ HALİNDE İSE HAK SAHİPLERİNE YASADA BELİRTİLEN KOŞULLARDA GELİR BAĞLANABİLİR.

SSK YAPTIĞI ÖDEMELERİ İŞ GÜVENLİĞİ MEVZUATINI İHLAL EDEN İŞVERENLERDEN SOSYAL SİGORTALAR KANUNUNUN 26. MADDESİ UYARINCA TALEP EDEBİLİR.

Hukuki Sorumluluklar

SGK YARDIM VE ÖDENEKLERİ, ZARARA UĞRAYAN İŞÇİ
VEYA HAK SAHİPLERİNİN GERÇEK ZARARINI
KARŞILAMAYABİLİRLER.

AYRICA, **SGK,** YARDIM VE ÖDENEKLERİ **MANEVİ**
ZARARLARI KARŞILAMAZ.

SORUMLULUK HUKUKUNUN GENEL İLKESİNE GÖRE
MAĞDURUN ZARARININ TÜMÜNÜN TAZMİN EDİLMESİ
GEREKİR.

Tazminatlar

1) MADDİ TAZMİNAT

İŞ KAZASI NEDENİYLE ZARARA UĞRAYAN İŞÇİ SİGORTACA KARŞILANMAYAN ZARARLARI İÇİN

2) MANEVİ TAZMİNAT

İŞ KAZASI NEDENİYLE ZARARA UĞRAYAN İŞÇİ, ÖLÜMÜ HALİNDE İSE GERİDE KALANLAR KOŞULLARI VARSA

3) DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI

ÖLÜM HALİNDE İSE HAK SAHİBİ

1. Maddi Tazminat

BORÇLAR KANUNU 46.MADDE :

“MAĞDURUN ÇALIŞMA GÜCÜNÜ YİTİRMESİNDEN YADA İKTİSADİ GELECEĞİNİN SARSILMASINDAN DOĞAN ZARARIN TAZMİN EDİLMESİ GEREKİR”

AMAÇ: İŞÇİNİN ÇALIŞMA GÜCÜNDE MEYDANA GELEN EKSİLME NEDENİYLE UĞRADIĞI GELİR KAYBININ GİDERİLMESİ

ÇALIŞMA GÜCÜ KAYBININ BELİRLENMESİNDE SGK SAĞLIK İŞLEMLERİ TÜZÜĞÜ ESAS ALINIR.

BU TÜZÜKDE KAZAYA UĞRAYAN HER ORGANIN MESLEĞE VE YAŞA GÖRE ÇALIŞMA GÜCÜNÜ HANGİ ORANDA AZALTTIĞI DEĞİŞİK TABLOLARDAN FAYDALANILARAK HESAPLANABİLMEKTEDİR.

2. Manevi Tazminat

BORÇLAR KANUNU 47. MADDE:

“HAKİM HUSUSİ HALLERİ NAZARA ALARAK CİSMANİ ZARARA DUÇAR OLAN KİMSEYE , YAHUT ADAM ÖLDÜĞÜ TAKDİRDE ÖLÜNÜN AİLESİNE MANEVİ ZARAR NAMIYLA ADALETE MUVAFIK TAZMİNAT VERİLMESİNE KARAR VEREBİLİR”

HUSUSİ HALLER;

İŞVERENİN KUSURLU OLMASI, TARAFLARIN KARŞILIKLI İKTİSADİ DURUMLARI, DUYULAN MANEVİ ACININ DERİNLİĞİ, AĞIRLIĞI, ŞİDDETİ VE DEVAM SÜRESİ

2. Manevi Tazminatı Etkileyen Faktörler

- İŞVERENİN KUSURUNUN HAFİF VEYA AĞIR OLMASI
- İŞÇİNİN İŞVERENLE BİRLİKTE KUSURU OLMASI
- KUSUR İŞÇİDE VEYA BİRLİKTE KUSURDA İŞÇİNİN KUSURU ÇOK AĞIR, İŞVERENİN KUSURU ÇOK HAFİF İSE **DAVA RED EDİLEBİLİR**.
- ÖLÜM HALİNDE BOÇLAR KANUNUN 47. MADDESİNE RAĞMEN YARGITAYA GÖRE KAN VE SİHRİ HİSİMLİK ŞART DEĞİLDİR. AİLE HUKUKU ÇEVRESİNDEKİ YAKINLIK DEĞİL, DUYGUSAL YAKINLIK ÖNEMLİDİR

3-Destekten Yoksun Kalma Tazminatı

BORÇLAR KANUNU MADDE 45/2 :

“ÖLÜM NETİCESİ OLARAK DİĞER KİMSELER MÜTEVEFFANIN YARDIMINDAN MAHRUM KALDIKLARI TAKDİRDE ONLARIN BU ZARARINIDA TAZMİN ETMEK GEREKİR”

İŞVEREN İŞÇİNİN ÖLÜMÜYLE,ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN MADDİ DESTEKLERİNİ KAYBETMELERİ HALİNDE, UĞRADIKLARI VE İLERDE UĞRAYACAKLARI ZARARLARI TAZMİNLE BORÇLUDUR.

ZARARLANDIRICI OLAYIN İŞVERENİN DİĞER BİR İŞÇİSİ YA DA İŞÇİ NİTELİĞİ TAŞIMAYAN ADAMI TARAFINDAN MEYDANA GETİRİLMESİ İŞVERENİN TAZMİN BORCUNU ETKİLEMEZ.

B- İŞ KAZALARINDAN DOĞAN CEZAI SORUMLULUKLAR

CEZA HUKUKUNDA **KİŞİNİN** CEZALANDIRILMASI **KUSURA** DAYANMAKTADIR.

CEZAI SORUMLULUK KUSURLU DAVRANIŞIN SONUCUDUR.

KUSURLU DAVRANIŞ İSE, KASIT YADA TAKSİR SONUCU ORTAYA ÇIKMAKTADIR.

B- İŞ KAZALARINDAN DOĞAN CEZAI SORUMLULUKLAR

KASIT:

KİŞİNİN HUKUKA AYKIRI OLARAK, SONUCU BİLEREK VE İSTEYEREK HAREKET ETMESİDİR.

TAKSİR :

TAKSİRLİ SUÇLAR, EYLEMİNDEN DOĞACAK SONUCUN ÖNCEDEN TAHMİN EDİLEBİLİR, ÖNGÖRÜLEBİLİR OLMASINA KARŞIN SONUCUN İSTENMEMESİ RAĞMEN KAZANIN OLUŞMASINI ÖNLEYECEK GEREKLİ ÖNLEMLERİN ALINMAMIŞ OLMASI DURUMUNDA SÖZ KONUSUDUR.

B- İŞ KAZALARINDAN DOĞAN CEZAI SORUMLULUKLAR

İŞ KAZASI SONUCU YARALANMA VEYA ÖLÜMDE, SANIKLARIN CEZALANDIRILMASINDA;

- OLUMSUZ SONUCA NEDEN OLAN EYLEMİN İRADİ OLMASI,
 - SONUCUN ÖNGÖRÜLEBİLİR OLMASI,
 - FAİLİN SONUCU İSTEMEMİŞ BULUNMASI,
 - EYLEM İLE SONUÇ ARASINDA İLLİYET BAĞI OLMASI,
- DİKKATE ALINIR.

YENİ TÜRK CEZA KANUNUN 85 VE 89 UNCU MADDELERİ;

TEDBİRSİZLİK, DİKKATSİZLİK VEYA MESLEK VE SANATTA ACEMİLİK VEYA NİZAMAT, EMİRLER VE TALİMATLARA RİAYETSİZLİK NEDENİYLE MEYDANA GELEN ÖLÜM VE YARALANMA FİİLLERİNİ CEZALANDIRMAKTADIR.

B- İŞ KAZALARINDAN DOĞAN CEZAI SORUMLULUKLAR

İŞVERENLERE VEYA VEKİLLERİNE TÜRK CEZA KANUNU UYARINCA **PARA** VEYA **HAPİS CEZASI** VERİLEBİLİR.

TCK' NUN 85-89 UNCU MADDELERİ GEREĞİ;

- **YARALANMALARDA, 3-12 AY,**
- **BİRDEN FAZLA YARALANMALARDA, 6AY-3 YIL**
- **BİR ÖLÜM DURUMUNDA, 2-6 YIL,**
- **BİRDEN FAZLA ÖLÜM DURUMUNDA, 2-15 YIL,**
ARASI CEZA UYGULANIR.

YARALANMAYLA SONUÇLANAN TAKSİRLİ SUÇLARIN
SORUŞTURULMASI VE KOVUŞTURULMASI ŞİKAYETE
BAĞLIDIR

Kamu (Ceza) Davası- Ölümlü

- Taksirle yani kasıt olmaksızın, **bir kişinin ölümüne** neden olmuşsanız, ilgili Cumhuriyet Savcılığı tarafından, Asliye Ceza Mahkemelerinde, **2 yıldan- 6 yıla** kadar hapis cezası ile cezalandırılmanız için hakkınızda dava açılır. Dava kamu davası niteliğindedir ve şikayete bağlı değildir. (TCK 85)

Kamu (Ceza) Davası- Birden Fazla Ölümlü

- Taksirle yani kasıt olmaksızın, **birden fazla kişinin ölümüne** neden olunmuşsa, ilgili Cumhuriyet Savcılığı tarafından, Ağır Ceza Mahkemelerinde, 2 yıldan- 15 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılma için dava açılır. Dava kamu davası niteliğindedir ve şikayete bağlı değildir. (TCK 85)

Ceza Davası -Yaralanma

- Taksirle yani kasıt olmaksızın, başkasının yaralanmasına veya sağlığına neden olunmussa, ilgili Cumhuriyet Savcılığı tarafından, Sulh Ceza Mahkemelerinde;
3 Aydan- 1 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılma için dava açılır. Dava açılması çok ağır yaralanmalar hariç şikayete bağlıdır. (TCK 89)

Ceza Davası –Çoklu Yaralanma

- Fiilin birden fazla kişinin yaralanmasına neden olması halinde, **altı aydan üç yıla kadar** hapis cezasına hükmolunur.
- Taksirle yaralama suçunun soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlıdır. Ancak, birinci fıkra kapsamına giren yaralama hariç, suçun **bilinçli taksirle işlenmesi halinde şikâyet aranmaz.**

Ceza, Kusur ve Tazminat İlişkisi

- Ceza davalarında, **asli yada tali kusur alan gerçek kişiler**, işveren vekili olsun ya da olmasın, daha sonra açılacak alacak veya tazminat davalarında, oranı değişmekle birlikte **mutlaka kusur alırlar**.

İşveren Vekili Durumunda Olanlar Ne Yapmalı ?

- Emrinizde çalışanlar kurallara uygun çalışıyor mu kontrol edin,
- Koruyucu kullanıp kullanmadıklarını kontrol edin,
- Yeni bir görev verirken öncelikle yapacağı işte ne gibi kaza riskleri var kontrol edin, tespit edin ve önlem alınmasını sağlayın,
- Çünkü, çalışanların geçirebileceği iş kazalarından siz de sorumlusunuz !..

Taksirle yaralama fiili, mağdurun;

- a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,
- b) Vücudunda kemik kırılmasına,
- c) Konuşmasında sürekli zorluğa,
- d) Yüzünde sabit ize,
- e) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,
- f) Gebe bir kadının çocuğunun vaktinden önce doğmasına,

Neden olmuşsa, birinci fıkraya göre **belirlenen ceza, yarısı oranında artırılır.**

(3) **Taksirle yaralama fiili, mağdurun;**

- a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,
- b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,
- c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,
- d) Yüzünün sürekli değişikliğine,
- e) Gebe bir kadının çocuğunun düşmesine,

Neden olmuşsa, birinci fıkraya göre belirlenen ceza, bir kat artırılır.

(4) Fiilin birden fazla kişinin yaralanmasına neden olması halinde, **altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.**

İŞ KAZALARINDA VE MESLEK HASTALIKLARINA HUKUKİ SORUMLULUKLAR

İş Kanunu Açısından

- İşverenin sorumlulukları
- İşveren vekillerinin sorumlulukları
- Kazaya maruz kalan işçilerin sorumlulukları

İşverenin Yükümlülükleri

- **İşverenler,** işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak, **işçiler de** iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdürler.

İşveren Vekilinin Yükümlülükleri

- İşveren adına hareket eden ve işin, işyerinin ve işletmenin yönetiminde görev alan kimselere **işveren vekili** denir.
- Bu Kanunda **işveren için** öngörülen **her çeşit sorumluluk** ve zorunluluklar **işveren vekilleri** hakkında da **uygulanır**.

Çalışanların Yükümlülükleri

- **İşyerinde çalışanlar,** iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdürler.
- İşverence alınmış olan teknik iş güvenliği önlemlerini bozmamak ve işe yaramaz hale getirmemek,
- Verilen kişisel koruyucuları düzenli kullanmak,
- İşverence konulmuş olan iş güvenliği kurallarına uymak,
zorundadırlar.....

Kurallara Uymayan işçiye Yaptırım

- İşyerinde çalışanlar, iş güvenliği belirlenmiş **iş güvenliği kurallarına** ısrarla uymaz ise, kendi isteği ile veya savsaması yüzünden işin güvenliğini, kendi can güvenliğini ve diğer çalışanların güvenliğini tehlikeye düşürürse, **işveren bildirim süresini bekleme**sizin **iş akdini tazminatsız olarak fesh edebilir.**